

ტესტი ლიტერატურაში

2012

ინსტრუქცია

თქვენ წინაშეა საგამოცდო ტესტის ბუკლეტი და ამ ტესტის პასუხების ფურცელი.

**გაითვალისწინეთ, გასწორდება მხოლოდ პასუხების ფურცელი!
პასუხების ფურცლის გაკეცვა დაუშვებელია!
ტესტის ბუკლეტი შეგიძლიათ გამოიყენოთ მხოლოდ შავი სამუშაოსათვის!**

ლიტერატურის ტესტი ორი ნაწილისაგან შედგება: I. ქართული ლიტერატურა; II. წერიტი დავალება.

ტესტის მაქსიმალური ქულაა - 80.

ყურადღებით გაეცანით საგამოცდო ტესტის ბუკლეტს და შემდეგ შეავსეთ პასუხების ფურცელი. ტესტის ბუკლეტში ჩაწერილი პასუხები მხედველობაში არ მიიღება.

დაკვირვებით წაიკითხეთ ყოველი დავალების პირობა.

პასუხების ფურცელში წერეთ გარკვევით და იმყოფინეთ პასუხებისათვის გამოყოფილი ადგილები.

შეცდომა შეგიძლიათ გადახაზოთ და გვერდით (ან ზემოთ) დაწეროთ სხვა პასუხი.

ორივე წერიტი დავალების შესრულება სავალდებულოა. შეგიძლიათ თხზულებები ტესტის ბუკლეტში ჯერ შავად დაწეროთ, ხოლო შემდეგ გადაათეთროთ.

გახსოვდეთ: აუცილებელია ყველა პასუხის გადატანა პასუხების ფურცელში!
გაითვალისწინეთ, არ გასწორდება ის დავალება, რომელიც პასუხების ფურცელში საგანგებოდ ამ დავალებისათვის გამოყოფილ ადგილას არ იქნება გადატანილი!

არსად მიუთითოთ თქვენი სახელი და გვარი და არც პიროვნების იდენტიფიცირების სხვა საშუალება, წინააღმდეგ შემთხვევაში ნაშრომი არ გასწორდება!

ტესტის შესასრულებლად გეძლევათ 4 საათი.

გისურვებთ წარმატებას!

I. ქართული ლიტერატურა

- (3) 1. გაიხსენეთ გიორგი მერჩულის თხზულება „გრიგოლ ხანძთელის ცხოვრება“.
1. რის შემდეგ გადაწყვიტა გრიგოლმა, რომ უარი ეთქვა ხორციელ პატივზე და ბერად აღკვეცილიყო?
 2. საქართველოს რომელი კუთხისაკენ გაემშურა გრიგოლი მონასტრების ასაგებად?
 3. რატომ აირჩია გრიგოლმა ეკლესია-მონასტრების ასაგებად სწორედ ეს მხარე?
- (4) 2. გაიხსენეთ „ვეფხისტყაოსნის“ დასაწყისი.
1. რა ინფორმაციას გვაწვდის ავტორი საკუთარი ვინაობის შესახებ? (შეგიძლიათ უპასუხოთ ციტატითაც).
 2. კონკრეტულად რას ამბობს ავტორი ამ პოემის წარმომავლობის შესახებ? (შეგიძლიათ უპასუხოთ ციტატითაც).
 3. რის საფუძველზე ჩამოყალიბდა აზრი, რომ ეს პოემა თამარ მეფეს ეძღვნება? (შეგიძლიათ უპასუხოთ ციტატითაც).
 4. განმარტეთ სტრიქონი: „მოშაირე არა ჰქვიან, ვერას იტყვის ვინცა გრძელად“.
- (2) 3. გაიხსენეთ სულხან-საბა ორბელიანის წიგნი „სიბრძნე სიცრუისა“.
1. რა თვისების წყალობით დაიცავს თავს ლეონი მეფის რისხვისაგან?
 2. ფინეხის რა თვისება ვლინდება იმ დროს, როდესაც ხელწერილის წარდგენის შემდეგ იგი აღარ დასჯის აღმზრდელს?
- (3) 4. გაიხსენეთ დავით გურამიშვილის „დავითიანი“.
1. რა იყო, ავტორის აზრით, ქართლ-კახეთის დაუძღურების უპირველესი მიზეზი?
 2. რა შედეგი მოჰყვა ქართლ-კახეთის დაუძღურებას? (შეგიძლიათ უპასუხოთ ციტატითაც).
 3. რას შეადარა ავტორმა მეფე ვახტანგის გარდაცვალება? (შეგიძლიათ უპასუხოთ ციტატითაც).
- (3) 5. გაიხსენეთ ნიკოლოზ ბარათაშვილის პოემა „ბედი ქართლისა“.
1. რამ განაპირობა ალა-მაჰმად-ხანის ლაშქართან ქართველთა საბოლოო მარცხი?
 2. რის საფუძველზე შეიძლება იმის თქმა, რომ ერეკლესა და სოლომონის დიალოგი ავტორის წარმოსახვის ნაყოფია და რეალურად ასე არ შეიძლებოდა წარმართულიყო?
 3. პოემის ფინალში ავტორი წერს:
„სიბერის ჟამსა მოიცა ძალი
და შეაძრწუნა კვალად ოსმალი;
კვლავ ასახელა თავის სახელი,
მაგრამ ამაო იყო ყოველი“.
რატომ იყო ყოველივე ამაო?
- (3) 6. გაიხსენეთ ილია ჭავჭავაძის პოემა „განდგეილი“.
1. რამ განაპირობა ის, რომ მწყემსი ქალი ბერის სენაკში მოხვდა?
 2. ვინ ეგონა ბერს მწყემსი ქალი თავდაპირველად?
 3. კონკრეტულად რა უკვირდა ბერის ცხოვრების შემხედვარე მწყემს ქალს? (შეგიძლიათ უპასუხოთ ციტატითაც).

- (3) 7. გაიხსენეთ აკაკი წერეთლის პოემა „გამზრდელი“.
1. რატომ არ მოკლა ბათუმ საფარ-ბეგი?
 2. საფარ-ბეგის რა საქციელი ცხადყოფს, რომ იგი ჩადენილ დანაშაულს ინანიებს?
 3. რა თვალსაზრისით ემსგავსება ერთმანეთს ბათუს გადაწყვეტილება და ჰაჯი-უსუბის განაჩენი?
- (3) 8. გაიხსენეთ ვაჟა-ფშაველას პოემა „სტუმარ-მასპინძელი“.
1. რატომ შესთავაზა ჯოყოლამ ნანადირევის გაყოფა შემთხვევით შეხვედრილ ხევსურს?
 2. რატომ არ შეიმჩნია ჯოყოლას სახელში მყოფმა ქისტმა ის, რომ ზვიადაური იცნო?
 3. რამ განაპირობა ჯოყოლას დაპირისპირება თემთან?
- (3) 9. გაიხსენეთ დავით კლდიაშვილის მოთხრობა „სამანიშვილის დედინაცვალი“.
1. როგორ მოხვდა პლატონი დაუპატიუებლად შაფათაძის ქორწილში?
 2. რატომ იყო უარზე პლატონი ქორწილის მეორე დღეს მასპინძლის ოჯახში მისულიყო?
 3. კირილეს ხასიათის რა თვისება ჩანს შაფათაძეების ქორწილის ეპიზოდში?
- (3) 10. გაიხსენეთ მეფე გიორგი პირველის მონოლოგი რომანიდან „დიდოსტატის მარჯვენა“.
1. რაში ადანაშაულებს საკუთარ თავს მეფე გიორგი სიკვდილის წინ?
 2. რაში ადანაშაულებს გიორგი პირველი ქართველ თავადებსა და ერისთავებს?
 3. რა არის, გიორგი მეფის აზრით, ქართველი ერის მთავარი ნაკლი?

II. წერითი დავალება

წერითი დავალების ინსტრუქცია:

ყურადღებით გაეცანით დავალებებს და გაიაზრეთ ისინი.

თუ ნაშრომი დავალებას არ უპასუხებს, მოცემული ტექსტის პერიფრაზია, არ არის შესრულებული არც ერთი მითითება ან მოცემული ტექსტი მთლიანობაში არაადეკვატურადაა გაგებულნი, ანდა ენობრივად იმდენად გაუმართავია, რომ აზრის გაგება ჭირს, **დაიწერება 0 ქულა და ნაწერი აღარ გასწორდება.**

ნაშრომი შესრულებული უნდა იყოს გასაგები (გარკვეული) ხელწერით. ის მონაკვეთები, რომელთა ამოკითხვაც გაძნელებულია, არ გასწორდება და თხზულების შეფასებისას მხედველობაში არ იქნება მიღებული.

ორივე წერით დავალებას თან ახლავს სამ-სამი მითითება. ამ მითითებებს უნდა უპასუხოთ ისე, რომ თხზულება აზრობრივად ერთიანი, მთლიანი გამოვიდეს და არ იყოს კითხვებზე ცალ-ცალკე გაცემული პასუხების მექანიკური ჯამი ან მოცემული ტექსტის პერიფრაზი (თუნდაც მთელი თხზულების შინაარსის გადმოცემა). გაითვალისწინეთ, რომ დავალების მითითება შესრულებულად არ ჩაითვლება, თუ მასზე მხოლოდ ერთი-ორი წინადადებით იქნება პასუხი გაცემული.

ჩამოაყალიბეთ თქვენი აზრი ნათლად, მკაფიოდ, დეტალურად და დასაბუთებულად. ნაშრომი შეფასდება იმის მიხედვით, თუ რამდენად ჩანს მასში არგუმენტირებისა (მაგალითებით საკუთარი მოსაზრებების დასაბუთების) და დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი და არა იმის მიხედვით, ემთხვევა თუ არა თქვენი პოზიცია საყოველთაოდ აღიარებულ თვალსაზრისს. მსჯელობა უნდა იყოს ლოგიკურად გამართული და აბზაცებით დანაწევრებული; უნდა დაიცვათ სალიტერატურო ენის ნორმები.

ტესტში დატოვებულია ფურცლები შავი სამუშაოსათვის. ეს ნაწერი არ სწორდება.

პასუხების ფურცელში დაშვებული შეცდომა გადახაზეთ, ფრჩხილებში ნუ ჩასვამთ და ნურც დაჯღაბნით.

წერითი დავალების მაქსიმალური ქულაა 25.

ყურადღებით წაიკითხეთ უილიამ შექსპირის სონეტი:

ყველაფრით დაღლილს, სანატრელად სიკვდილი დამრჩა,
 რადგან მათხოვრად გადაიქცა ახლა ღირსება,
 რადგან არარამ შეიფერა ძვირფასი ფარჩა,
 რადგან სიცრუე ერთგულების გახდა თვისება,
 რადგან უღირსებს უსამართლოდ დაადგეს დაფნა,
 რადგან მრუშობით შელახულა უმანკოება,
 რადგან დიდებას სამარცხვინოდ უთხრიან საფლავს,
 რადგან ძლიერი დაიმონა კოჭლმა დროებას.
 რადგან უწმინდეს ხელოვნებას ასობენ ლახვარს,
 რადგან უვიცი და რეგვენი ბრძენობს ადვილად,
 რადგან სიმართლე სისულელედ ითვლება ახლა,
 რადგან სიკეთე ბოროტების ტყვედ ჩავარდნილა.

ასე დაღლილი, ამ ქვეყნიდან გაქცევას ვარჩევ,
 მაგრამ არ მინდა, ჩემი სატროფო ობლად რომ დარჩეს.

(ინგლისური ენიდან თარგმნა რეზო თაბუკაშვილმა).

ყურადღებით წაიკითხეთ ნაწყვეტი გრიგოლ რობაქიძის რომანიდან „ჩაკლული სული“:

მწერალთა ყრილობა ჯერ არ დამთავრებულყო, დღის წესრიგის თითქმის ყველა საკითხი ამოუწურათ, მაგრამ 24 თებერვლისათვის მაინც შემოენახათ რაღაც... დაინიშნა არჩევნები, მიიღეს გადაწყვეტილებები, თავმჯდომარემ ყრილობა დახურულად გამოაცხადა. დასაშლელად მზად იყვნენ, როდესაც ერთმა ახალგაზრდა კომუნისტმა პოეტმა სიტყვა ითხოვა. დარბაზში მოძრაობა შეწყდა. პოეტმა დამსწრეებს აცნობა: ხვალ საქართველოს გასაბჭოების დღეა, ამ საღამოს ტვილისის საბჭო ზეიმით აღნიშნავს ღირსსახსოვარ დღეს და მწერალთა დელეგაციის მილოცვას მოეღისო. მთელს დარბაზს შეშფოთებისა და გაწბილების ტალღამ გადაუარა ერთბაშად. ყველასათვის ცხადი გახდა, რატომ გაწველეს ყრილობა 24-მდე. ქართველი მწერლები ლოიალურად იყვნენ განწყობილი საბჭოების მიმართ, – ეს ლოიალობა ყრილობაზეც დადასტურდა – მაგრამ 25 თებერვალი არ უყვარდათ. საქართველო გასაბჭოვდა არა შინაგანი გადატრიალებით, არამედ – და ეს განასხვავებდა რუსეთისაგან – ძალდატანებით: ბოლშევიკური მე-11 არმიის მიერ. დამარცხებულმა საქართველომ საბჭოთა სისტემა მიიღო. მართალია, ქართველ მწერლებს ძალიან არც მანამდელი მთავრობა უყვარდათ, – განსაკუთრებით დამარცხების შემდეგ – მაგრამ დამარცხება მაინც დამარცხება იყო, ეროვნული ტკივილი. თითქოს გულში ეკალი შეესო, ყველა მოღუშული იდგა და უხალისოდ იცდიდა. „აირჩიეთ დელეგაცია!“ დაიძახა ერთმა. „რამდენი კაცი?“ „თორმეტი“. არჩევას შეუდგნენ. დელეგაციაში ყველაზე გამოჩენილი მწერლები უნდა შეეყვანათ. ვინც ასეთთა რიცხვს არ ეკუთვნოდა, ამ წუთს ძალიან ხარობდა. არჩეულთა შორის მოხვდა თამაზიც... დელეგაცია ოპერის თეატრისკენ წავიდა, სადაც საზეიმო სხდომა იმართებოდა. დადამბლაგებულებივით დგამდნენ ნაბიჯებს, თეატრს მიუახლოვდნენ. ახალი კითხვა წამოიჭრა: ვინ გამოვიდოდა სიტყვით? ყველა უარს ამბობდა, რას აღარ იმიზეზებდნენ... ამასობაში ცნობა მოვიდა, ერთ ლოქაში სტუმრები – უცხოელი ჟურნალისტები – სხედან და სასურველია, რომელიმე დელეგატი მათ უცხო ენაზე მიესალმოსო... ყველამ თამაზი დაასახელა, რადგან ყველაზე უკეთ იცოდა ფრანგული... თამაზი ამაზე დათანხმდა: გუნება გაუფუჭდა, მაგრამ კამათი არ დაუწყო.

სცენაზე ავიდნენ... თამაზს საფეთქლები აეწვა, რაღაც უცხოთი აივსო. მის წინ ღონიერი, დაჩაგრული, პირქუში მუშის სურათი გაჩნდა, რომლის სოციალური ბორკილების დაღეწვა მხოლოდ რევოლუციას შეეძლო. როგორ? ამაზე თამაზი ახლა არ ფიქრობდა. ახლა მის წინ რევოლუციის ნება აღმართულიყო, მონობის განადგურებით გამობრძმედილი. ათას თვალს, ათას ტვინს, უამრავ ნერვს, მთელს დარბაზს ეს ნება მართავდა. თამაზმა ცხადად იგრძნო ეს თვალები, ტვინები, ნერვები: სხეულში რაღაც უცხო ძალამ დაუარა... ჯერ ფრანგულად მიესალმა სტუმრებს. ტაში დაუკრეს. თამაზს ძალა მოემატა, ქართულზე გადავიდა. ახლა მეტი დამაჯერებლობა შეიძინა მისმა სიტყვამ. არ სურდა საქართველოს გასაბჭოებას შეჰხებოდა; ეს რომ შესამჩნევი არ გამხდარიყო, ევროპელი სტუმრების მისალმება სასწრაფოდ კაპიტალისტურ, დაძაბუნებულ სამყაროზე თავდასხმისთვის გამოიყენა. სიტყვამ უცნაურად გაიტაცა... სიტყვა „ოქტომბრის“ დასახელებას თავი აარიდა, სამაგიეროდ, უფრო მეტად გამოჰყო „რევოლუცია“. ისე შორს წავიდა, მსოფლიოს განახლებისათვის „სისხლის გამოშვებაც“ კი საჭიროდ

ჩათვალა. ექსტაზი თავისით იზრდებოდა, მის დაუხმარებლად. უცხო ტალღები ასკდებოდნენ, ათრობდნენ; ამ ტალღების მოვარდნაში უფსკრულის სიახლოვე იგრძნო. ათასი თვალი, ათასი ტვინი, უამრავი ნერვი – ურჩხულის სააფდრო სუნთქვად შეგუბებული – მას უმზერდა, ეხებოდა, მართავდა. ხარბად შეისრუტა ეს ცხელი სუნთქვა, ძალა შეემატა, გაბრუნდა, თითქოს ფრთები გამოესხა. ურჩხული-მაყურებელი დოღის ცხენივით იყო, მხედრის ძალას გრძნობდა, ბატონის ყოველ მოძრაობას, ყოველ რხევას წინასწარ ხვდებოდა. ახლა ერთი სხეული, ერთი ნება იყო ორივე. ვნებით დამთვრალი თამაზი მედიდურად უახლოვდებოდა უფსკრულს. საზღვრები წაშლილიყო.

ბევრი მოაჯადოვა მისმა სიტყვამ, მაგრამ თვითონ ისეთი გრძნობა ჰქონდა, თითქოს გველი გადაეყლაპოს, გული ერეოდა. მარტო დარჩენა ზარავდა... კიდევ კარგი, ზეიმის შემდეგ ბანკეტი იყო დანიშნული...

ბანკეტი ღამის ოთხ საათზე დამთავრდა. თამაზი შინ წავიდა, ფეხებს ძლივს მიათრევდა... დაღლილმა, მისუსტებულმა და ნაცემმა ბოლოს ჩაიძინა, მაგრამ მისი ძილი ძილღვიძილი იყო მხოლოდ...

თამაზი ადგა, ქანცგამოლეული, დათრგუნული. გაზეთებში მთელი მისი გამოსვლა გადმოე-ბეჭდათ, ზოგი ადგილი უფრო გაემკვეთრებინათ. კორესპონდენტს სიტყვასიტყვით გაეგო მისი ნათქვამი „სისხლის გამოშვება“. გპუ-ს არ უყვარს მეტაფორები. თამაზმა წაიკითხა სიტყვა, გუნება გაუფუჭდა. გადაწყვიტა კინოატელიეში წასულიყო სამუშაოდ. ერთ-ერთ მოსახვევში ბიძინა შემოხვდა, თორმეტი წლის ბიჭი, მისი პატარა მეგობარი.

„გამარჯობა, ბიძინა“, თავი დაუქნია პატარას.

ბიჭი მოიღუშა, უკან დაიხია.

„რა მოგივიდა?“, გაკვირვებით ჰკითხა თამაზმა.

ბიჭს არც ახლა უპასუხია, მარჯვენა ნეკზე იკბინა მხოლოდ.

„რა მოხდა?“, არ მოეშვა თამაზი.

ბიჭს ოდნავ გაეხსნა მოღუშული სახე, მაგრამ უეცრად ცრემლები მოადგა თვალებზე. სასწრაფოდ სირბილით გაშორდა.

„ბიძინა, ბიძინა, ბიძინა“, ყვიროდა თამაზი.

ბიძინას არ მოუხედაია.

ახლა ცხადი გახდა თამაზისთვის: ბიჭის სახლშიც იღებენ გაზეთს; ბიძინამ, რომლის მამაც ორი კვირის წინ სიკვდილით დასაჯეს, ჩანს, თამაზის სიტყვა წაიკითხა – „სისხლის გამოშვება“ ლახვარივით მოხვდებოდა მის გულს. ახლა თვითონ თამაზს ჩაუდგა ცრემლი თვალებში. ბიჭს რომ სცოდნოდა, რა ტკივილი გუბდებოდა თამაზის მკერდში! ვინ მიხვდებოდა ამ ტკივილს? ბიჭიც კი ვერა. თამაზი სიცოცხლეს წყევლიდა.

თავი ასწია. შორს მცხეთის არემარე დაინახა, უფრო შორს კავკასიონის გოლიათური მთები. თავისი მთები გაახსენდა: თეთნულდ და უშბა. შემდეგ თავისი უცოდველი სიყმაწვილე მოაგონდა... ახლა კი? მთელი სხეული თითქოს გველს დაეკბინა. გალურჯებულ ბაგეებზე შეაკვდა ვედრება: „იქნებ თქვენ მიშველოთ, მთებო!“ მარცხენა ხელით ცრემლი მოიწმინდა.

(გერმანული ენიდან თარგმნა ალექსანდრე კარტოზიამ)

გაანალიზეთ მოცემული ტექსტები შემდეგი მითითებების მიხედვით:

- იმსჯელეთ უილიამ შექსპირის ლექსში ასახული პრობლემის შესახებ (ყურადღება მიაქციეთ, რა მხატვრული საშუალებებით გამოხატავს ავტორი სათქმელს);
- იმსჯელეთ თამაზის მხატვრული სახის შესახებ (ყურადღება მიაქციეთ პერსონაჟის შინაგან გაორებას);
- იმსჯელეთ, რა არის საერთო ამ ტექსტებს შორის და რა განასხვავებს მათ ერთმანეთისაგან. **თქვენი თვალსაზრისი დაასაბუთეთ!**

A series of horizontal dashed lines for writing.

